

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoPs/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7123211049
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:7123211049.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovej v právnej veci umiestnenej L.. R. G., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom L. XXX/X, XXX XX G., o prípustnosť prevzatia do zdravotníckeho zariadenia, o odvolaní umiestnenej proti uzneseniu Mestského súdu Košice pod sp. zn. 18Pu/2/2023 zo dňa 26.6.2023, takto

rozhodol:

- I. Mení uznesenie tak, že vyslovuje neprípustnosť prevzatia umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je prípustnosť prevzatia a držania umiestnenej v zdravotníckom zariadení, ktoré bolo začaté uznesením Mestského súdu Košice, č. k.. 18Pu/2/2023 zo dňa 26.6.2023 v súlade s ustanovením § 253 ods. 1, 2 CMP a § 254 ods. 2 CMP na základe oznámenia zdravotníckeho zariadenia - I. A. kliniky X. nemocnice L. A. G. o prevzatí umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia bez jej súhlasu dňa 22.6.2023, potom, čo dňa 26.6.2023 nepotvrdila svoj súhlas deklarovaný pri prijatí do zariadenia.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Mestský súd Košice ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že cit.:

I. Vyslovuje, že prevzatie L.. R. G., nar. XX.XX.XXXX, do zdravotníckeho zariadenia bolo prípustné.

II. Ukladá zdravotníckemu zariadeniu bezodkladne oznámiť Mestskému súdu Košice prepustenie, prípadne premiestnenie umiestneného.

3. Uznesenie súd prvej inštancie odôvodnil tým, že zo zdravotnej dokumentácie, konkrétne z prijímacej správy zo dňa 22.6.2023 vyplýva, že pacientka bola prijatá dňa 22.6.2023 o 21.44 hod. Pacientka bola prijatá z dôvodu privolania RZP manželom pacientky pre dekompenzáciu psychického stavu v zmysle manickej symptomatiky pacientky pre dekompenzáciu psychického stavu v zmysle manickej symptomatiky. Ide o prvý pobyt pacientky, hospitalizácia je nutná a neodkladná. Pacientka je ambulantne vedená u O.. O.. Na Z. nebola hospitalizovaná, pred deviatimi rokmi bola hospitalizovaná v X., bola paranoidná a psychotická. Podľa TO: pacientka uviedla, že je vyčerpaná, má jedného syna, manžel sa nestará, mala dve práce, už má len jednu, celý deň šoférovala v horúčave, nemôže mať viac detí, je nevyspatá, všetko ťahá ona, je vyčerpaná. Z informácií poskytnutých manželom vyplýva,

že stav umiestnenej už dlhšiu dobu nie je dobrý, mala by brať lieky ale má podozrenie, že ich neužíva. Míňa peniaze, je rozbehnutá, syna nebijú ale manželka už začala byť útočná aj na neho. Aj ambulantná doktorka vravela, aby to riešili radikálne a doniesli ju do nemocnice. Podľa status praesens: vedomie vigilné, elevované psychomotorické tempo, pacientka logoroická, nálada elevovaná miestami až rezonančná, bohatá, spontánna inkoherentná chaotická produkcia, dyssomia, exhauscia, vs nonkompliancia a vysadenie medikácie, nekritická absencia nadhľadu, bez suicídálnej proklamácie, poruchy vnímania neprítomné. V závere prijímacej správy uvedená diagnóza T O. bez psychotických príznakov.

Z vyjadrenia službukonajúcej lekárky vyplýva, že umiestnená bola prijatá na kliniku dňa 22.06.2023 o 21:44 hod. Pacientka bola privezená RZP, ktorú privolať manžel pre dekompenzáciu jej psychického stavu v zmysle manickej symptomatiky. Jedná sa o prvý pobyt na klinike. V minulosti cca pred deviatimi rokmi bola v X. hospitalizovaná pre paranoidnú psychotickú symptomatiku, toho času je ambulantne vedená u O.. O.. Hospitalizovaná na Z. doposiaľ nebola. V celom klinickom obraze bolo v podstate elevované psychomotorické tempo, pacientka logoroická, nálada bola elevovaná, miestami až taká rezonančná, útočná, prítomná bohatá spontánna inkoherentná chaotická produkcia, v anamnéze disomnia, exhauscia z toho celého, veľmi pravdepodobne tam bola aj nonkompliancia, teda neužívanie medikácie v ambulantných podmienkach tak ako by mala, pacientka nekritická k celému stavu, absencia náhľadu, z toho dôvodu sme rozhodli o jej prijatí proti jej vôli. Je nevypočítateľná, môže ohrozovať ako seba tak aj okolie, môže byť nebezpečná. Aby mohli byť pacientke poskytnuté diagnostické a terapeutické opatrenia, je nutné, aby bola hospitalizovaná. Pacientka je nekritická k svojmu stavu, nemá pocit morbidity, myslí si, že to zvládne aj v ambulantných podmienkach. Toho času ambulantná liečba nestačí. Pacientke odporúča hospitalizáciu po dobu trvania dvoch až troch týždňov a následne ambulantnú liečbu. Lekárka uviedla, že umiestnenú je možné vypočítať bez toho, aby sa zhoršil jej stav.

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že prevzatie umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia, X. nemocnice L. A., so sídlom H. Z. 1, G., I. A. klinika, dňa 22.06.2023, bolo prípustné. Dôvodom prevzatia umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia bola dekompenzácia psychického stavu v zmysle manickej symptomatiky s poruchami v správaní. Umiestnená sa k svojmu stavu správa nekriticky, doma prestala užívať lieky, s hospitalizáciou nesúhlasí. Umiestnená je nevypočítateľná, môže ohrozovať ako seba tak aj okolie, môže byť nebezpečná. Je nutné jej poskytnúť diagnostické a terapeutické opatrenia, ambulantná forma liečby toho času nestačí. Z uvedených dôvodov je jej hospitalizácia nutná. Na základe uvedeného má súd za to, že prevzatie umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia bez jej informovaného súhlasu bolo odôvodnené a prípustné. K prevzatiu umiestnenej došlo z dôvodu, ktorý bol dostatočne závažný na jej obmedzenie slobody a ochrany pred následkami jej správania pod vplyvom choroby.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil citáciou ustanovení § 260 ods. 1, 2, 32, § 261, § 262 ods. 1, 2, 3, § 263 a § 264 CMP, ako aj ustanovenia § 6 ods. 9 písm. d), § 9 ods. 5, § 6 ods. 4 písm. a), ako aj § 6 ods. 6 písm. a) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

Obsah odvolania umiestnenej

5. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie umiestnená, ktorá argumentuje tým, že absolútne vylučuje, že je fyzicky útočná, že má vysoké nároky a nevylučuje zvýšenie verbálnej komunikácie. Pravidelne užíva lieky večer pred spaním, a to U., B., A. a O., zároveň výživové doplnky na upokojenie nervového systému. V odôvodnení odvolania čestne prehlásila, že tieto lieky užívala pravidelne pred spaním. Odvoláva sa proti rozhodnutiu, že manžel L. T. G. tvrdí, že má manickej symptomatiku. Zároveň vylučuje tvrdenie, že neužíva lieky pred spaním, ako aj, že ohrozuje seba aj svoje okolie a zároveň argumentuje tým, že bola hospitalizovaná dňa 22.6.2023 proti jej slobodnej vôli po dobu trvania dvoch až troch týždňov. Odvoláva sa zároveň na to, že bola dlhodobo vyčerpaná a zároveň priznáva, že jej pracovné vyčerpanie bolo posledný týždeň od 15. do 22.6., kedy bola hospitalizovaná. Po dobu 18 rokov manželstva manžela môže definovať ako submisívneho flegmatika a uznáva svoje verbálne vulgárne vyjadrovanie na jeho osobu. Proti jej slobodnej vôli bola hospitalizovaná v zdravotníckom zariadení I. Psychiatrická klinika X. nemocnice L. A. G. 22.6.2023. Nakoľko nemohla súhlasiť s hospitalizáciou, pretože jej jediný syn N. G., nar. XX.X.XXXX

mal naplánovaný XX.X.XXXX odlet na prázdniny s jej matkou S. R. do X.. Nakoľko ich návrat z X. je až 27.7.2023, mala veľmi veľkú potrebu pripraviť syna pred touto plánovanou prázdninovou cestou. Odvoláva sa aj proti vykonanému dokazovaniu súdu, že jej hospitalizácia bola prípustná. Absolútne vylučuje, že mala dekompenzovaný psychický stav a prehlasuje, že kompenzovaná pacientka je pod dohľadom pravidelnej ambulantnej starostlivosti O.. V. O.. Nemôže ani súhlasiť s tvrdením, že ambulantná liečba nestačí, pretože sústavne a pravidelne užíva predpísané lieky pred spaním a tiež výživové doplnky. Z uvedeného tvrdenia svedčí, že hospitalizácia 22.6.2023 za žiadnych okolností nebola nutná. V závere uviedla, že súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci.

6. Z oznámenia O.. G. N. U., lekárky I. A. kliniky X. v G., z mailového podania zo 4.7.2023 vyplýva, že pacientku s nedobrovoľným vstupom L.. R. G., ktorá bola hospitalizovaná na I. A. klinike X. v G. od 22.6.2023 prepustili do ambulantnej starostlivosti dňa 4.7.2023.

Dňa 28.7.2023 sa vyjadrila X. nemocnica L. A. G., F. XX, k odvolaniu, ako aj k rozhodnutiu v tom zmysle, že o prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia menovanej L.. R. G. rozhodol mestský súd a zdravotnícke pracovisko postupovalo podľa platnej legislatívy o zadržaní pacienta.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

7. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 2 ods. 1 CMP v spojení s ustanovením § 34 CSP preskúmal napadnuté uznesenie podľa zásad uvedených v § 62 a nasledujúcich CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že napadnuté uznesenie je potrebné zmeniť.

8. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s prihliadnutím na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i argumenty odvolateľky predstreté v odvolacom konaní, bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ mal za dôvodné vysloviť, že prevzatie umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia bolo prípustné.

9. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že súd prvého stupňa nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z obsahu spisu vyplýva, že výsluch umiestnenej, ako aj vyšetrujúceho lekára vykonali vyššie súdne úradníčky Mestského súdu Košice. V detenčnom konaní zákon ukladá súdu povinnosť vyslychnúť osobu umiestneného. Cieľom výsluchu je vo všeobecnej rovine garantovať tejto osobe všetky jednotlivé zložky práva na spravodlivý proces a vyvážiť nerovné podmienky pri ich uplatnení, súčasne je cieľom zistenie názoru osoby a to priamo na základe vnemov sudcu.

11. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že sudcovia, ktorí rozhodujú o závažných veciach zasahujúcich do súkromného života človeka (akými sú konania v niektorých statusových veciach fyzických osôb), by v zásade mali mať osobný kontakt s týmto človekom (porovnaj rozhodnutie ESLP vo veci Sýkora p. Českej republike, sťažnosť č. 23419/07 a ďalšie). Z uvedeného tak možno ustáliť, že výsluch (ak to nie je možné tak vzhľadnutie) má vykonať sudca, aby na základe vlastných vnemov a pozorovania za prítomnosti a vyhodnotenia ďalších dôkazov mohol v danej veci rozhodnúť. Zároveň je tu potrebné zdôrazniť, že v konaní o vyslovenie prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia, súd rozhoduje bez pojednávania, teda „od stola“, o to je dôležitejšie, aby sudca osobu umiestneného na základe nedobrovoľnej hospitalizácie vypočul a vo veci rozhodol nielen na základe písomných dôkazov, ale aj vypočutím osoby, o ktorej rozhoduje. Posilnenie procesných práv osoby umiestnenej a naplnenie princípu rovnosti v konaní reflektuje aj § 260 ods. 3 CMP, kde na žiadosť osoby je súd povinný ju vypočuť vždy. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/154/2021 z 30. mája 2022.

12. V zmysle čl. 17 ods. 1, 6 zák. č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, osobná sloboda sa zaručuje. Zákon ustanoví, v ktorých prípadoch možno prevziať osobu do ústavnej zdravotníckej starostlivosti alebo ju v nej držať bez jej súhlasu. Takéto opatrenie sa musí do 24 hodín oznámiť súdu, ktorý o tomto umiestnení rozhodne do piatich dní.

13. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. e/ Dohovoru, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: e/ zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Podľa § 258 ods. 1, 2 CMP, umiestneného súd poučí o jeho procesných právach a povinnostiach, najmä o práve zvoliť si zástupcu. Poučenie podľa odseku 1 súd uskutoční spôsobom, ktorý zohľadňuje zdravotný stav umiestneného.

16. Odvolací súd s prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že vyslovil neprípustnosť prevzatia umiestnenej do zdravotníckeho zariadenia. V konaní o vyslovení prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia súd vydá uznesenie do piatich dní od obmedzenia osobnej slobody umiestneného, teda je zrejmé, že ide o taký procesný nedostatok konania, ktorý už nie je možné napraviť, a to ani takým postupom, aby odvolací súd vec zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

17. Za daného stavu napadnuté uznesenie postupom podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP. Ustanovenie § 52 CMP je všeobecným pravidlom rozhodovania o trovách konania v konaniach vedených podľa ustanovení CMP. Ak CMP ustanovuje inak (napr. v ustanoveniach § 53-55), možno sa od tohto všeobecného pravidla odchýliť. V danom prípade nie sú dané dôvody na rozhodnutie podľa iných ustanovení CMP.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).